

Veronica Raimo

host

NIC PRAVDIVÉHO

Veronica Raimo

**NIC
PRAVDIVÉHO**

Přeložila
Lenka Kuhar Daňhelová

BRNO 2025

Veronica Raimo

NIC

PRAVDIVÉHO

Automatizovaná analýza textů nebo dat
ve smyslu čl. 4 směrnice 2019/790 EU
je bez souhlasu nositele práv zakázána.

Questo libro è stato tradotto grazie a un contributo
del Ministero degli Affari Esteri e della Cooperazione
Internazionale italiano

Tato kniha vychází za finanční podpory italského
Ministerstva zahraničních věcí a mezinárodní spolupráce

Niente di vero

Copyright © 2022 by Veronica Raimo

Cover picture from open sources

Translation © Lenka Kuhar Daňhelová, 2025

Czech edition © Host — vydavatelství, s. r. o., 2025

(elektronické vydání)

ISBN 978 80 275 2803 5 (PDF)

ISBN 978 80 275 2804 2 (ePUB)

ISBN 978 80 275 2805 9 (MobiPocket)

*Cecílii,
Glendě a Mileně*

Robert mě seznámil s mravním citem příznačným pro Yuroky: studem. Nikoli pocitem viny, není nic, kvůli čemu by bylo třeba cítit se provinile; jen stud. Člověk rozčilením zrudne, oněmí a snaží se to nějak pojmout. Musím Robertovi poděkovat za hluboký respekt, který vůči studu jakožto sociálnímu nástroji živím.

Ursula K. Le Guin, Indian Uncles

Říká se, že když se v rodině narodí spisovatel, znamená to pro ni konec.

Ve skutečnosti z toho rodina vyjde bez problémů, jako tomu bylo od počátku věků, zatímco špatně končí spisovatel během svých zoufalých pokusů zabít svou matku, otce a sourozence, jen aby je znovu našel nemilosrdně živé.

Můj bratr umírá několikrát do měsíce.

Je to pokaždé matka, kdo mi volá, aby mi oznámila jeho odchod.

„Tvůj bratr mi nezvedá telefon,“ hlesne.

Telefon v jejích očích potvrzuje naši přítomnost na Zemi, a pokud ho nezvedáme, neexistuje jiná odpověď, než že naše životní funkce selhaly.

Když mi volá, aby mi řekla, že můj bratr už není, nepřije si, abych ji uklidňovala, spíš se chce jen podělit o svůj žal. Společně trpět je pro ni způsob, jak být šťastná: společná bolest, absolutní radost.

Někdy jsou důvody úmrtí banální: únik plynu, čelní srážka v automobilu, úder do hlavy po ošklivém pádu.

Jindy jsou scénáře složitější.

Na Velikonoční pondělí mi po jejím telefonátu zavolal mladý karabiniér:

„Vaše matka oznámila zmizení vašeho bratra. Můžete mi to potvrdit?“

Neslyšeli se nanejvýš pár hodin. Byl někde venku na obědě se svou přítelkyní, zatímco ona se užírala, proč nesel na oběd s ní, která ho přivedla na svět.

Pokusila jsem se mladého karabiniéra uklidnit, že je všechno pod kontrolou. „Ne!“ vykřikl. „Nic není pod kontrolou, na telefonní ústředně je hotové pozdvižení!“

V tomto ojedinělém případě ještě můj bratr nebyl mrtvý, ale už měl mít na kahánku. Nacházel se v garáži, poté co byl unesen a mučen násilníky z Demokratické strany. Jen krátce předtím se stal radním pro kulturu v třetím římském obvodu a čas od času se dostával do slovních potyček se stranickými kolegy.

„Nesmíš se s nikým hašteřit!“ kladla mu matka na srdce.

„Mami, já se nehašteřím, dělám politiku.“

„Dobrá, ale vždycky se pak usmířte, ano?“

Když se matka ujistí, že její syn je stále ještě naživu, cítí se vždycky pokořená. Tváří se kajícně, jako by jí bylo dvanáct. A stejně tak její hlas zní, jako by patřil dvacítileté dívce. Jak by se mohl člověk zlobit na malou holku?

„Neměla bych karabiniérům přinést nějaké zákusky, co myslíš?“ ptá se mě tenkým hláskem.

Kdoví proč vůbec volala karabiniéry, a ne policii. Nemám odvahu to s ní hlouběji rozebírat, co kdyby pak telefonovala ještě častěji. Třeba hasičům nebo civilní obraně. To ji zatím ještě nenapadlo.

Po celou dobu, co trvá její panika, vyjednává matka s Bohem a zavazuje se k různým obětem. Nebude jíst sladké, nebude chodit do kina, nebude číst časopisy, nebude poslouchat Rádio 3, několik dní, měsíce, léta. Momentálně nemůže jít ke kadeřníkovi a sledovat televizi. Jindy

je kombinace bez Rádia 3 a bez sladkostí. Nebo bez kávy a bez nových bot. Všelijak to mění a spojuje, jak se jí za-
mane.

Jdu za ní, protože si dělám starosti.

„Ale, Veriko, to jsi ty?“ Moje matka mi říká Verika.
„Doufala jsem, že to bude tvůj bratr.“

Stále bydlí v domě, kde jsem vyrostla, v obytné čtvrti na severovýchodním předměstí Říma. Je to stejný obvod, v němž se její syn stal radním pro kulturu. Ráda bych ji přesvědčila, aby aspoň jednu svou oběť vyměnila za nějakou smysluplnou činnost. „Mohla bys pracovat jako dobrovolnice,“ říkám jí. „Jsem si jistá, že náš Pán nebude mít nic proti.“

Zavrtí hlavou a současně mě požádá, abych pustila televizi a řekla jí, co se děje ve světě. Rukama si zakrývá oči, ale vidím, že na ni mezi ukazováčkem a prostředníčkem pošilhává. Nahmatá ovladač a zesílí zvuk. „Vždyť není nic slyšet.“

Když mého bratra věznili tyrani z Demokratické strany, čekala matka celá rozechvělá na osudový telefonát. „Přísahala jsem si, že skočím z okna.“

„To je skvělý nápad, mami. Takže bych oslavila Velikonoční pondělí se svým zamordovaným bratrem a rozpláclou matkou.“

Pak mě přepadne pochybnost: „Ale kdyby takhle vyřídili mě, skočila bys taky?“

Ticho.

Nedívá se na mě, ještě pořád si drží ruku před očima.
„Tak co? Skočila bys?“

„Ale no tak, nech si ty hloupé otázky.“

Když se vrátím domů a znovu se nad tím zamyslím, něco mi na té scéně neuskutečněné sebevraždy nesedí. V bytě mých rodičů není jediné okno, z něhož by bylo možné vyskočit ven. Jsou příliš malá, protože všechna byla v polovině rozdělena.

Můj otec byl posedlý rozdělováním pokojů, jen tak, aniž k tomu měl nějaký důvod. Jednoduše v nich vybudoval další zeď. Stavěl zdi v pokojích, jinak se tomu nedá říct.

Bydleli jsme čtyři v bytě o šedesáti metrech čtverečních a z toho se mu podařilo vydolovat tři ložnice, obývací, kuchyň, jídelnu, verandu, dvě koupelny a k tomu ještě dlouhý podstropní tunel, táhnoucí se podél celého bytu a snižující strop. Kdyby byl člověk hodně vysoký, narážel by do něj hlavou, nikdo v naší rodině však tento problém neměl.

Nebyly tam žádné skutečné dveře, jen ty posuvné bez zámku. Bylo to jako žít v divadelních kulisách, pokoje byly jen naoko, napodobeniny postavené pro diváky.

Po jistou dobu mého dětství existoval můj pokojíček jenom v noci. Přes den se z něj stala předsíň. Večer, když jsem musela jít spát, zatáhla jsem dvoje harmonikové dveře a na zem hodila kus stěny, což bylo ve skutečnosti skládací lehátko. Ráno všechno zmizelo a scéna se změnila. Panely se přemístily, zvedly se opony. Později můj pokojíček přesunuli do bratrova jako malý kvádr umístěný v koutě místnosti, komůrku postavenou naležato. Okno bylo — stejně jako všechna ostatní — rozděleno v polovině zděnou příčkou. Když jsem chtěla vykouknout ven, musela jsem se spokojit s křídlem velkým jako dvířka od hotelové chladničky.

„Chtěla jsem ti jen říct, že bys oknem neprošla,“ píše matce.

„Děkuju, drahoušku,“ odpoví mi, „budu si to pamatovat.“

Číst jsem se naučila ve čtyřech letech. V jiné rodině by možná aspoň řekli „šikulka“, v té mé to ale bylo naprosto irrelevantní vzhledem k tomu, že bratr se naučil číst kolem tří let a ve čtyřech znal nazpaměť všechna světová hlavní města, jména amerických prezidentů v chronologickém pořadí i s datem uvedení do úřadu a hráče Juventus od roku 1975, kdy se narodil.

Ve skutečnosti mi fakt, že byl při rozdělování rolí pasován na rodinného génia právě on, zajistil daleko klidnější život. Matka tvrdí, že na otázku, jestli chci jít, stejně jako můj bratr, do školy o rok dřív, jsem jí odpověděla: „Ne, mami, děkuju. Chci být jako ostatní.“

Pochybuj, že jsem byla v pěti letech natolik uvědomělá, abych podobnou větu vyslovila, ale je pravda, že jsem v tomto svém postavení nemusela nikomu nic dokazovat. Můj bratr to tak jednoduché neměl. Nezáviděla jsem mu.

Matka pořád vypráví jednu takovou vtipnou historku z restaurace. Bratrovi nebyly ani tři roky, ale popadl jídelní lístek a začal ho z výšky své stoličky deklamovat. Zdůrazňoval začátek každého řádku, dokázal rozpoznat hiáty a správně zdvojoval souhlásky. Číšník, který přišel zapsat

objednávku, se znuřeným výrazem čekal, kdy ten usmrkanec skončí své představení. Když bratr došel až k dezertům, stál číšník i nadále s tužkou v ruce nad námi, aniž dal najevo sebemenší známku ohromení.

„Dobrá, budete objednávat, nebo mám přijít později?“

V té chvíli zachvátila malého génia frustrace, popadl ze stolu sklenici a začal ji ohlodávat.

Vždycky když matka tuhle vtipnou historku vypráví, je náležitě hrdá a podobně jako jejího tříletého syna i ji popudí, pokud někdo z přítomných neprojeví náležité pobavení; natolik, že ji začne vyprávět od začátku a vysvětlovat zásadní pasáže.

Když nás matka představovala novým lidem, říkala: „Tak tohle jsou moje klenoty.“ Často narážku nepochopili, takže jim učitelským tónem převyprávěla celý příběh bratrů Gracchových, aby se vrátila ke svému závěru: „Tak tohle jsou moje klenoty.“

Ovšem není klenot jako klenot. Jakmile vypočítala všechny neuvěřitelné věci, které můj bratr dokázal — osmi slabičné poemky o hrdinských činech Garibaldiho, rovnice o dvou neznámých, oboustranné křížovky bez nakresleného obrazce, partie *Master Mind* vyřešené ve třech tazích —, přišla řada na mě: „A tady Verika ráda kreslí,“ řekla. A konec.

Navíc to ani nebyla pravda; protože se mi však v ničem nedostávalo jednoznačné geniality, bylo rozhodnuto, že umím slušně kreslit. I děda Peppino, otec mého táty, se hrál při vytváření této role určitou úlohu. Jako malé se mi v *Hádankářském týdnu* líbila jediná hra, jmenovala se: „To jsem udělal já!“ Šlo o to, vytvořit obrázek a vycházet přitom z několika čar, které už byly předtištěny v rámečku.

Jednou jsem nakreslila něco jako mimozemšťana, kterého děda považoval za kočku a pojmenoval ho „Zvědavý kocour“. Měsíc nato mi daroval ilustrovanou sbírku La Fontainových bajek a řekl mi, že je to cena, kterou mi poslal *Hádankářský týden* za mého Zvědavého kocoura. Už tehdy jsem věděla, že mi očividně lže, protože jsem předtím zkontrolovala oceněné obrázky a po mém mimozemšťanovi vydáváním za kočku nebyla ani stopa.

Přesto jsem měla z dárku radost, a hlavně — přesvědčila jsem samu sebe, že když může lhát můj děda, tím spíš můžu lhát i já. A tak jsem jednoho dne, když jsem čekala, než matce skončí učitelská porada, proklouzla do třídy, kde se pod lavicemi sušily olejové malby. Byla jsem ve třetí třídě základní školy a tohle byly obrázky studentů tercie z nižší střední. Prohlížela jsem si je jeden po druhém, zanechávala na jejich okrajích otisky svých prstů a pak jsem se rozhodla ukrást rozbouřené moře a zasněženou horskou chatu. Dobrých deset minut jsem s obrázky mávala, foukala na ně, aby uschly, a pak jsem je zastrčila do aktovky.

Otec mi daroval minisadu temperových barev, a tak jsem se v neděli odpoledne rozhodla spustit svou akci. Po obědě jsem se zavřela do pokojíčku a předstírala tvůrčí zápal. O pár hodin později jsem se vynořila se svými dvěma mistrovskými díly. Nikdo si nevšiml, že už jsou suchá ani že nejsou namalovaná temperami, ale olejovými barvami, a už vůbec ne toho, že na opačné straně je jméno přeškrtnané modrým perem.

Rodiče byli tak nadšení z těch dvou výkresů — zůstaly jedinými za celou moji kariéru —, že se je rozhodli zarámovat a pověsit v předsíni.

Když k nám přicházeli hosté, vždy nastal okamžik, kdy byla návštěva přivedena do naší obrazárny na chodbě a já pod množstvím komplimentů nad hrůzyplnou temnotou rozbouřeného moře a romantickou osamělostí horské chaty dokázala přesvědčit samu sebe, že na tom taky mám určitou zásluhu. To já jsem rozhodla, které obrazy ukradnu, nenechala jsem se svést dětskými tahy štětcem, a už vůbec ne nevkusnými portréty šťastných rodin, stromků a idylických krajinek. Tušila jsem už tehdy, že mým posláním bude Sturm und Drang.

Obě malby dosud visí v předsíni bytu mé matky. Když jsem u ní a procházím kolem nich, jsem vždy v pokušení říct jí pravdu; bojím se ale, že by mi stejně neuvěřila. Mé zřídkaivé pokusy být vůči ní upřímná stejně nikdy nebere vážně, spíš na ně hledí se směsicí podezření a soucitu. Když si všimne mého pohnutí nad obrázky, přistoupí ke mně a pohladí mě po hlavě, jako bych byla opět tím děvčátkem, které je namalovalo, přestože jsem tím děvčátkem nikdy nebyla.

„Chceš, aby ti maminka koupila plátno?“ zeptá se mě.

Občas si představuju, že podpis, který jsem začmárala svou osmiletou zločineckou rukou, se vynoří na povrch jako v jedné hororové povídce a neposkvrněný sníh horské chaty zbarví inkoustová modř. Jindy si říkám, že bych měla vzít obrazy, vytáhnout je z rámu a pokusit se rozluštit jména, najít je na facebooku a s odstupem třiceti let se omluvit dlouhým dopisem jako z nějakého románu:

Milí umělci, odpusťte mi. Kdoví jakým směrem se ubíral váš život. A kdoví co jste si mysleli to ráno, když jste vstoupili do třídy, s očima ještě zamlženými spánkem, a zajeli svou talentovanou

rukou pod lavici a nenašli tam svůj obrázek. Ta náhlá prázdnota! Vesmírné porušení důvěry! Ach, jak se teď trápím, zda moje lež nezpůsobila další lži. Co jste řekli učitelce výtvarné výchovy? „Omluvte mě, paní učitelko, někdo mi ukradl výkresy?“ Věřila vám, nebo se vám vysmála? Nedokážu se ubránit představě celé třídy, jak se vám pošklebuje, představě dětské krutosti, která pokoruje ty nejlepší svého pokolení. Takové utrpení mě mučí...

Ve skutečnosti na to o vteřinu později přestanu myslet.